

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

Megnevezés: VÝCHODOSLOVENSKÉ STAVEBNÉ HMOTY, a. s.

Székhelye : Turňa nad Bodvou 654, 044 02 Turňa nad Bodvou

A javaslattevő jogosult képviselője: Ing. Reľovský Ľubomír, vezérigazgató

tel.sz. 055/4610111, mail: relovsky@vsh.sk

A kapcsolattartó személy neve, akitől a tervezett tevékenységről minden lényeges információ megtudható és a konzultáció helye: Ing. Thuróczy Jozef, Turňa nad Bodvou 654

tel. č. 055/69 99 284,316, mobil +421 907 952 666,

mail thuroczy@vsh.sk

II. A TERVEZET ALAPVETŐ ADATAI

Megnevezés: A mészkőkitermelés folytatása a host'ovcei (Vendégi) bányatérsgben

Az értékelt tevékenység az előző tevékenység folytatása – mészkő fejtése a Vendégi bányatérsgben, a včelári (méhészkei) mészkőbányához tartozó lelőhelyen, amely a bányatörvény előírásainak megfelelően 2002-től folyik az érintett lelőhelyen.

A Vendégi bányatérsg jelenlegi tulajdonosa és használója a Východoslovenské stavebné hmoty, a. s., Turňa nad Bodvou (a továbbiakban csak VSH, a. s.) részvénytársaság.

A mészkő kitermelésének folytatása az előzőekben végzett tevékenységre épül, változatlan formában és technológiával.

A Vendégi bányatérsg a Kassa Megyei Önkormányzat, Kassa-vidéki járásának Dvorníky-Včeláre és Host'ovce (Udvarnoki-Méhészke-Vendégi) községek kataszterében található:

Dvorníky - Udvarnoki kataszterében – a 164/5 helyrajzi számon – 137 385 m² terület

Host'ovce -Vendégi kataszterében – a 701/16 helyrajzi számon – 55 251 m² terület

a 701/14 helyrajzi számon – 40 340 m² terület

a felszín feltételezett nagysága, amelyen a bányászat folytatódni fog 76 000 m².

A bányászati tevékenység kezdete: a Vendégi bányatérsgben a mészkő felszíni kitermelése 1996 óta folyik, miközben a lelőhely kezelőjének személye többször is változott.

- feltételezett éves kibányászott mennyiség: 200 ezer tonna,
- a kitermelés tervezett befejezése: kb. 2017-ig
- az üzemeltetés kétműszakos

A kijelölt lelőhely felszíni fejtéssel történő kitermeléséhez már korábban 6 vízszintes szinten végeztek nyitóvágatokat. Jelenleg az egész fejtési térség keretén belül a következő termelési szinteken folyik a fejtés: 305 m a tengerszint felett (m.t.f.), 281 m.t.f., 263 m.t.f., 248 m.t.f. 240 m.t.f. (a keleti oldalon) és 198 m.t.f.

A tervezett megnyitásnak, előkészítésnek és fejtésnek a 2008-2017-es évekre szóló új koncepciója szerint feltételezhetően a 10 év alatt kitermelt mészkő mennyisége (10 x 200.000 tonna/év = 2.000.000 tonna) három fejtési felületről-szintekről kerül ki:

- IV. szint kóta 248,0 m
- VI. szintkóta 223,0 m
- VII. szint kóta 198,0 m

A fejtési vonal meredek terepen délről északi irányban történik. Ezeken a lejtős részeken a fejtés megkezdése előtt kellő időben, cca 2 évvel korábban el kell távolítani a vegetációt, a fák gyökereit és a felső talajréteget. Az összterület nagysága, melyen tarvágást, erdőirtást kell végezni, el kell távolítani a gyökereket és a humuszréteget el kell hordani (kitakarási munkát kell végezni), 76 000 m².

A kitakarási munkákat buldózerral végezzük, a humuszréteg lefelé tolásával a lejtőn, ahonnan a humusz a bányatérség délnyugati részében kerül elhelyezésre. Erre a lerakatra kerül a továbbiakban a többi humusz is a bányatérség egyéb részeiből. A lelőhely teljes kitermelése után a humusz visszakerül az egész bányaterület rekultivációja céljából, annak származási helyére.

Ezen a lelőhelyen a mészkő leválasztása robbantásos bányászati eljárással történik.

Az elsődleges robbantáshoz, amellyel leválasztják a kőzetet a masszívumtól, árnyékolt robbantást, sorozatos sarokrobbantást vagy indokolt esetben kamrás robbantást alkalmaznak.

A kőfejtőben kiterjedelmű robbantásokat is alkalmaznak

- a) elsődleges robbantás – szélesprofilú furatokban elhelyezett töltet
- b) nagyméretű darabok szétrobbantása kisprofilú furatban elhelyezett robbanószerrel – a másodlagos leválasztás leeffektívebb módjáról van szó, amelynél a legkisebb a robbanószer mennyisége és maximális mértékben csökkennek a robbantás hatásai, mint a kőzet szétrepülése, légnyomáshullám, hangeffektus
- c) nagy szikladarabok leválasztása melléhelyezett robbanószerrel – tekintettel a nagyon kedvezőtlen hatásokra, csak kivételes esetekben alkalmazható (kiálló részek eltávolítására, mélyedések kialakítására és egyéb hasonló munkák végzésekor) fokozott veszélyhelyzet mellett.

A mészkő felrakása:

1. Volvo típusú szállítószalagos kotrógéppel Tatra típusú tehergépkocsikra, amelyek a technológiai útvonalon elszállítják a feldolgozóba.
2. közvetlenül a HARTL típusú mobil zúzó gépbe, ahol összezúzzák és a kivívó szalag segítségével jut a szállítószalagokra, amelyek a zúzás helyéről a fejtőfal koronájáig szállítják az anyagot, ahol a VI. fejtőszint felületére hull szabadeséssel.

A feldolgozósor technológiai leírása :

A zúzóból a mészkövet a vibrátoros osztályozóba szállítják, az osztályozott mészkő csúszdán jut az acéltartályba. A tartályból a 35-125-ös nagyságú darabok a szállítószalagra kerülnek, amely a Symons típusú kúpos zúzóba szállítja, ahol a mészkő 0-32 mm-es szemcsenagyságra zúzódik. A Symonsból a VTN vibrátoros osztályozóba kerül, ahol szemcsenagyság szerint osztályozódik 0-4 mm, 4-8 mm, 8-16mm, 16-32 mm-es szemcsék szerint. Ezek a szemcsék csúszdákra kerülnek a nyitott acéltartályokba. Ezekből a tartályokból az anyagot tehergépkocsikra szórják, és elszállítják a kész termékek lerakatára.

A mészkőörlés technológiai leírása:

A mészkőörlő a mészkőnek 0 – 50 µm szemcsenagyságú mézsporrá történő feldolgozására szolgál. A száraz 4-22-es nagyságú mészkőrleményt teherautókkal az 500 tonna kapacitású betontárolóba hordják. A mészkő tányéros adagolón át megfelelő mennyiségben kerül az őrlőbe. A 3x30 tonna napi kapacitású tárcsás őrlők pneumatikus körben a forgó tárcsák között őrlik a mézszemcséket. Az összeőrölt mézst a malomból levegőárammal kiszívják a forgóciklonos osztályozóba, amely a finom osztályozást végzi. A durvább szemcsék a gravitáció révén a malom őrledezkájára hullnak vissza. Az előírt finomságú őrölt mézst levegőárammal a leválasztó ciklonban osztályozódik, ahol az osztályozott poranyag kettős lengő csappantyún át a csigakerék-meghajtású szállítószalagra jut, és serleges elevátorral két 300 tonna kapacitású acéltartályba kerül.

A mézliszt további osztályozása osztályozó ciklonsoron történik levegőárammal, ahová a 300 tonna kapacitású tartályból kapják az anyagot, és a nagyon finomra őrölt mézliszt osztályozódik a ciklonleválasztóban. A nagyon finomra őrölt mézliszt a ciklonból a csigakerék-meghajtású szállítószalagra hull, és a serleges elevátor segítségével egy további szállítószalagra kerül, amelyről két, egyenként 100 tonna kapacitású acéltartályba hull.

A mézliszt nagyobb részét nagyméretű, Big-beg zsákokba engedik, és így szállítják a vevőhöz. A tároló tartályokból a mézlisztet tartálykocsikban szállítják rendeltetési helyére. A nagyon finomra őrölt és osztályozott mézlisztet csomagológépek zsákokba csomagolják.

A kibányászott mézskő feldolgozása és nemesítése során nem keletkezik semmiféle veszteség, és utólag teljes egészében felhasználják a technológiai eljárás folyamán. Ebből következik, hogy a mézskő kihasználtsága 100%-os.

A talajszínet érintő hatások

A nagyterjedelmű robbantási munkák során bekövetkezik a kőzet megbontása, a már létező repedések megnagyobbodhatnak.

Tekintettel a kőzet karsztos jellegére, feltételezhető, hogy a föld alatt karsztos alakzatok vannak, amelyek a terjedelmes robbantások hatására károsodhatnak.

Nem várt események (havária) bekövetkezte esetén – a gépi technológiai berendezések meghibásodása, gépkocsik meghibásodása, az üzemanyag óvatlan kezelése, vagy más, a vízre ártalmas anyagok óvatlan kezelése és hasonlók esetében előfordulhat ezen anyagok talajbajutása, és így veszélyeztetve lesz nemcsak a környezet talaja, hanem a földalatti vizek is.

A kitermelés végeztével a bányatörvény előírásainak megfelelően külön tervdokumentáció készül – a befejezési munkálatok és a terület rekultivációjának terve, amely a bányamunkálatok káros következményeinek felszámolását hivatott megoldani, és visszaállítani a bányatértséget a természetes környezetbe.

A levegő minőségét érintő hatások, a helyi klíma változásai

A párolgásról és a porszennyezésről készített tanulmány számításai alapján leszögezhetjük, hogy a bányászás ideje alatt Vendégi községben, amely mintegy 1 000 m távolságban van a bányatértségtől, az elbírált tevékenység hatására az év folyamán többször is többszörösen túllépi a megengedett órás és napi koncentrációs értéket. A törvény értelmében a napi értékhatár 35-ször léphető túl, de a Tornai völgykatlanban az egyes források által előidézett levegőszennyezés összeadódásával (a méhészkei fejtés, a tornai cementgyár, mezőgazdasági munkák, a magánházak szilárdtüzelésű fűtőrendszerei, a közúti szállításból eredő por szétszóródása és a távolsági szállítás magasfokú részaránya) még fokozódik a valószínűsége annak, hogy a megengedett értékeket túllépi. A szennyeződés koncentrációja a szennyezés forrásának – Vendégi fejtés – távolságával, jelentősen csökken.

A fejtés befejezése után

Az Alsó hegy masszívuma egységének megbontásával és az ásványi nyersanyagkészlet kitermelésével megnyílik a tér a Szádelői völgyből és az északról áramló levegő előtt, ami jelentősebb mikroklimatikus változásokat feltételeit teremti meg, tehát a levegő szennyezésének eloszlására is lehetőség nyílik.

A felszíni és földalatti vizeket érintő hatások – tekintettel az érintett terület hidrológiai és hidrogeológiai viszonyaira, sem a felszíni, sem a földalatti vizekre nem lesz semmiféle hatás. Nem feltételezhető a bányatértség közelében lévő vízforrások befolyásolása sem.

A talaj minőségét és stabilitását érintő hatások – nem feltételezhető, mert az érintett területen nincs ilyen talaj.

Az élővilágot érintő hatások

A mészkő bányászása az értékelt területen a térség kihasználásának egyik módja. A térség természetes módon megbirkózik ezzel a tevékenységgel, ezért természettudományi szempontból elviseli ezt a terhelést a jelenben is. Meg kell azonban említeni a porszennyezés elviselhetetlen mértékét, amely a kibányászott nyersanyagoknak szabadon történő szórással végzett szállítása során keletkezik, miközben a felsőbb szintekről az első szintre jut. Ez a tény a környező erdők, növényi szimbiózisok egészségi állapotára negatív hatással van, és az állatfajok kiszorítását idézi elő a túlpóros zónából, sőt egyáltalán az egész területről a környező, távolabbi területekre. A terhelés mértéke az elviselhetőség határán van.

A bányatérség területén lévő vegetáció jelenleg csak az erdei növényzet végső menedéke, de megtartásukkal a bányászati tevékenység kiszélesítése miatt nem számolnak.

Az eddigi üzemelés stabilizált rendszerben működött, és ehhez igazodtak a térséget lakó fajok reakciói is. A fokozott bányászati tevékenység az utóbbi időben az üzemeltetési technológiából eredő porszennyezéssel párosul, és az itt élő fajok visszahúzódását idézte elő a bányatérségtől félreesőbb helyekre. Zavaró hatás keletkezhet a fajok szaporodása idején, a fészkelésre szolgáló területeken is.

A bányászati tevékenység folytatásának pozitív és negatív hatása is lesz a fajok sokszínűségére. Negatív hatása lesz az erdőirtásnak, a bokrok, fák eltávolításának és a kitakarási munkálatoknak az északi oldalon levő lejtőkön. A térségből eltűnnek a földben élő fajok és eltávoznak a repülő fajok is, amelyek ezen a területen szaporodtak. A földréteg eltávolításával lehetőség nyílik a nem eredeti növények, a gaz megkapaszkodására. Főleg a nem eredeti fajok – inváziós fajok, amelyek kivételes túlélési képességekkel rendelkeznek hamar kiszélesítik a benőtt területeket, és terjedésükkel tendenciózusan kiszorítják az eredeti növényi fajokat. A termőföld mechanizmusokkal történő elszállításával a földben élő állatvilág közvetlen fizikai likvidálása történik. Új sziklás állati élőhely kialakításával, amelyek a bányatevékenységtől hosszabb ideig mentesek maradnak, kialakulhat néhány madárfaj fészkelésének lehetősége.

Jelentős élőhelyeket, védett területeket és ökológiai stabilitási területi rendszereket érintő hatások

A bányatérség területét besorolták a Szlovák Karszt javasolt madárvédelmi területéhez. A Szlovák Karszt madárvédelmi területté nyilvánításának tervezete tételesen felsorolja a tiltott tevékenységeket a védett területen. A jegyzékben felsorolt tevékenységek között nem szerepel sem a bányászati tevékenység, sem az erdőirtás.

A bányatérség a Szlovák Karszt természetvédelmi sávjának peremére esik, de nem nyúlik bele semilyen jelentős élőhelybe sem, és nem veszélyezteti a terület rendszerének ökológiai egyensúlyát.

Esztétikai hatások és a vidék látképét befolyásoló hatások

A kitermelési tevékenység folytatásának tervezete a javasolt megoldás szerint jelentős beavatkozásokat jelent az érintett vidéken. Feltételezi az Alsó hegy lejtőjének vertikális kitermelését, ami által keresztbe nyitott tér keletkezik. Ez a beavatkozás tartósan megváltoztatja a vidék hegyvonulatának képét. A területen nemcsak a déli oldalon keletkezik új körvonal, amely a jelenleg folyó bányászat jegyeit viseli magán, hanem az eddig érintetlen északi oldal körvonalai is megbomlanak, ami az 1. osztályú közútról és a vasútról is látható.

Végül a bányatérség kibővítésével megváltozik a vidék arculata, és a Szádelői fennsíkra való kilátást nemcsak a fejtés befolyásolja, hanem a Tornai Cementgyár is. A jelenlegi vidék esztétikai értéke csorbát szenved, és mérséklése hosszú időt fog igénybe venni.

A lakosságot, a szociális és gazdasági viszonyokat érintő hatások

Tekintettel a kőbánya lakott területhez viszonyított távolságára, miszerint legközelebb Vendégi község szélső házai vannak 1,25 km-re, ez elegendő távolság a lakott területtől ahhoz, hogy a kitermeléssel és a feldolgozással járó zaj a település lakóit ne zavarja. A zaj terjedésében szerepet játszik a szél, amely északi áramláskor beviszi a zajt a lakott területre jóval nagyobb mértékben, mint ellenkező irányú áramlás esetén.

További érintett település Udvarnoki, amelyet a zajforrástól természetes védőgát szigetel, az Alsó hegy. Viszont a fejtéssel ez a természetes védelem fokozatosan csökkenni fog, és a térség a hanghullámok terjedésének szabad utat enged, de tekintettel a hangforrás távolságára – 2 km, ez a terhelés a lakosság kényelmét tekintve, nem lesz jelentős.

Szociális-gazdasági hatások

A Kassa-vidéki járás a nagy munkanélküliséggel küzdő járások közé tartozik, ezért a Vendégi mészkőbánya által kínált munkalehetőség az érintett térségben pozitív jelentőséggel bír. A VSH Tornai cementgyárára történő egyenes kötődés, amelyben a kibányászott nyersanyagot egyéb végtermékek gyártásához használják fel, pozitív eleme mindkét vállalat gazdasági sikerességének.

A végtermékek minősége, sokoldalú alkalmazhatósága az építőiparban, Kassa város gazdasági létesítményeinek és lakóterületének kedvező közelsége, a termékekhez való hozzáférhetőség a széles környék fogyasztói számára, mind olyan jelentős atribútumok, amelyek kedvező feltételeket biztosítanak a cég sikeres piaci, emögazdasági és építőipari szerepléséhez – ami aztán az erre a nyersanyagra épülő egyéb ágazatok feltételeit is kedvezően befolyásolja. A felsoroltak alapján leszögezhető, hogy ebben a térségben **regionális jellegű kedvező hatásról** beszélhetünk.

Az élet minőségét érintő hatások

A jelenlegi kitermelési tevékenység olyan terjedelmű, hogy Vendégi község lakói hallják a robbantásokat, a zajt, különösen az esti órákban, a második műszak alatt, érzékelik a porszennyezést, amely átláthatatlan az egész Tornai völgykatlanban. A beszélgetések során azonban bebizonyosodott, hogy a lakosság véleménye szerint ezek a jelenségek nem zavarják nyugalmukat. A lakosság a bányatevékenységre úgy tekint, mint megélhetési forrásra, amely munkát biztosít számukra.

Udvarnoki község jelenleg a Vendégi bánya üzemeltetésének kedvezőtlen hatásától nem érintett. A fejtés előrehaladtával, amikor az Alsó hegy masszívumát kezdik majd fejteni, és ez a természetes védőgát fokozatosan leépül az északi oldalon Udvarnoki irányában, a fent említett jelenségek fokozódni fognak, és az itt lakókat is érintik majd. Ám le kell szögezni, hogy Udvarnoki község lakóira sokkal kisebb intenzitásúak lesznek e hatások, mint a vendégiekre, mert a hatásforrások kétszer olyan távolságra lesznek.

Az államhatáron átnyúló feltételezett hatások

A jelenlegi hegyoldal keresztben történő megnyitása révén keletkező lehetséges hatásokra vonatkozó ismereteink és azok államhatáron átnyúló hatásai, a határázóna közelségére való tekintettel nehezen értékelhetők, mert megváltozhat a széljárás, és ezzel együtt a zaj és a porszennyezés terjedése is.